

міжнародному рівні, йде поступове зближення правових сімей що дозволяє створити унітарний простір забезпечення справедливості.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25–26. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
2. Тишков, Д. Д. Порівняльний аналіз співучасті у злочині за кримінальним законодавством України та Англії. Наукової конференції студентів, С. 306.
3. Williams G. Textbook of Criminal Law. London : Sweet & Maxwell, 2021. 785 p.

Бритавський Максим Олегович,

курсант Національної академії

внутрішніх справ

Науковий керівник:

Мостепанюк Людмила Олександрівна,

професор кафедри кримінального права

Національної академії внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент

ПОСИЛЕННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: АКТУАЛЬНІ ЗМІНИ ДО КК УКРАЇНИ

До недавнього часу побутувало переконання, що домашнє насильство – це скоріше питання соціального устрою, аніж кримінальних правопорушень. Проте, завдяки посиленню громадського інтересу та прийняттю міжнародних зобов'язань, наша держава активно оновлює законодавчу базу у цій чутливій галузі. Суттєві поправки до Кримінального кодексу (КК) та інших відповідних кодифікаційних актів були впроваджені з низки вагомих підстав: це й виконання вимог Стамбульської конвенції, потреба у наданні більш потужного захисту тим, хто постраждав, зокрема малолітнім, і прагнення вдосконалити практичні аспекти реалізації закону. У цьому дослідженні ми зосередимося на ключових нововведеннях, їх правовій суті, а також на труднощах та потенціалі, що їх породжують ці зміни.

Домашнє насильство – це хвороба всього суспільства, яку століттями ігнорували, не визнавали, приховували та яка з часом набула вдосконалених видів і форм прояву, адже розвивалася в умовах толерування та сприйняття як невіддільного елементу сімейного життя [1].

Проблемним у літературі залишається поняття фізичного насильства, щодо розуміння якого за відсутності єдиного законодавчого закріплення склалась широка палітра думок. Спільним у більшості науковців визнається предмет, на який здійснює вплив фізичне насильство, що вдало описаний І. І. Гунею. «Фізичне насильство може проявлятися як вплив на тіло людини, тобто тілесну

недоторканність, її здоров'я чи життя; вплив на внутрішні органи без порушення зовнішніх тканин організму; обмеження або позбавлення свободи людини». Виходячи із сказаного вище, фізичне насильство - це спосіб вчинення злочину, що полягає у застосуванні або використанні сили механічних, фізичних, хімічних або біологічних факторів для впливу на внутрішні органи, організм чи тіло людини, її особисту свободу.

Зміни до Кримінального кодексу, що стосуються статті 126-1, стали важливим етапом розвитку української кримінальної політики. Головний акцент законодавець зробив на тому, що домашнє насильство – це не одноразовий конфлікт, а систематична поведінка, яка має руйнівний ефект. Нові санкції, підвищений рівень покарань та розширення кола кваліфікуючих обставин демонструють, що держава розцінює такі діяння як суспільно небезпечні, а не «побутові» [3].

Важливим аспектом стало уточнення видів насильства й посилення значення психологічної складової. Раніше багато жертв не могли добитися реакції правоохоронних органів саме через те, що насильство не залишало видимих тілесних ушкоджень. Нині ж закон чітко визнає психологічний тиск, приниження, переслідування чи економічну ізоляцію як реальну шкоду. Це великий крок уперед, адже насильство найчастіше починається саме з психологічного впливу. Утім, навіть за цих умов посилення відповідальності має вагоме значення. Воно задає новий стандарт: домашнє насильство – це не приватна справа, а кримінально каране правопорушення, яке держава більше не готова толерувати. Закон не вирішує проблему повністю, але створює підґрунтя, на якому може сформуватися нова культура безпеки та поваги в сім'ї.

Отже, посилення покарання за акти домашнього насильства у чинному Кримінальному кодексі України постало як логічний крок держави на тлі загострення суспільного запиту на фактичний захист тих, хто постраждав. Ревізія статті 126-1 не лише збагатила арсенал правових заходів впливу на осіб, які вчиняють насильство, а й трансформувала загальне бачення протидії домашньому насильству: це перехід від простого накладання стягнень до цілеспрямованого обстоювання людської честі та недопущення загострення деструктивної поведінки.

Нововведені каральні заходи, конкретизація різновидів насильницьких дій та увага до груп населення, що потребують особливого захисту, демонструють наміри влади збудувати дієвий кримінально-правовий щит, який не залишить лазівок для зловживань чи уникнення відповідальності. Зрештою, справжній успіх можливий лише за умови багатовекторного підходу: належної підготовки кадрів, якісного документування випадків насильства, ефективної роботи корекційних ініціатив та, що найважливіше, виховання в громаді абсолютної нетерпимості до будь-яких форм домашнього терору.

Список використаних джерел

1. Навчальний посібник, Кваліфікація та основи розслідування домашнього насильства, С. Романцова, Н. Устрицька, І. Гловюк та ін.; за ред. І. Гловюк, Н. Лашук, С. Романцової. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022.
2. Данюк Х. І. Методика розслідування злочинів, пов'язаних із домашнім насильством. Київ, 2021. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c205-84bd3adbde40/content>
3. Кримінальний Кодекс України, Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25–26, ст. 131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

Войтюк Марина Іванівна,

аспірант кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:

Вартилецька Інна Анатоліївна,

професор кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, професор

ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ СТ. 91-1 КК В СИСТЕМІ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Домашнє насильство як соціально-правове явище характеризується багатомірністю та стійкістю проявів, які спричиняють істотні порушення прав людини. В умовах євроінтеграційних процесів Україна бере на себе зобов'язання щодо створення дієвої системи протидії домашньому насильству, що передбачає впровадження ефективних механізмів захисту потерпілих осіб. Особливе місце серед них займають обмежувальні заходи, спрямовані на усунення ризиків повторного насильства, забезпечення безпеки постраждалих осіб та формування відповідальної поведінки кривдників.

У свою чергу, під обмежувальними заходами, передбаченими ст. 91-1 КК України розуміють – інші відмінні від покарання примусові заходи кримінально-правового характеру, що полягають у визначених кримінальним законом України заборонах та обмеженнях щодо реалізації прав і свобод кривдника, а також обов'язках щодо виконання певних дій, спрямованих на корекцію його соціальної поведінки, та застосовуються в інтересах потерпілого від кримінального правопорушення, пов'язаного з домашнім насильством, одночасно з призначенням покарання, а також звільнення з підстав, передбачених цим законом, від кримінальної відповідальності чи покарання [3].

Як зазначає Шинкарук А., метою цих заходів є примирення з потерпілим та запобігання вчиненню кривдником щодо потерпілого нового кримінального правопорушення, пов'язаного з домашнім насильством, а сутністю обмежувальних заходів є забезпечення або